

Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda: arbete mot trakasserier och kränkningar i förskolan

Orust förskolor 2023/ 2024

Framtagen av: Rektorer i förskolan

Datum: 2023 08 20

Innehållsförteckning

Grunduppgifter	3
Ansvarsfördelning	3
Lagar och styrdokument som ligger till grund för detta arbete	4
Barnkonventionen	4
Diskrimineringslagen	4
Skollagen	4
Läroplan för förskolan, Lpfö-18	4
Definitioner	4
Diskriminering	4
Kränkande behandling	5
Trakasserier	5
Mobbning	5
Diskrimineringsgrunderna, definitioner och förskolans mål	5
Kön	6
Könsöverskridande identitet eller uttryck	6
Etnisk tillhörighet	6
Funktionsnedsättning	6
Religion eller annan trosuppfattning	7
Sexuell läggning	7
Ålder	7
Syftet med planen	7
Förskolornas övergripande mål med planen	8
Främjande arbete	8
Förebyggande arbete	8
Kartläggningen av det förebyggande arbetet	8
Policy	9
Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling	9
Orust kommuns arbetsgång för anmälan och utredning	10
Anmälan	10
Arbetsgång	10

Grunduppgifter

Planen gäller

2023 08 20 – 2024 08 19

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Bagarevägen, Ängsberget, Ellös, Tvet, Varekil, Ängås och Sesterviksvägens förskolor samt Strandvillan (barnomsorg på obekvämt arbetstid) och öppna förskolan.

Barnens delaktighet

Genom observationer och samtal i den dagliga utbildningen i förskolan.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Planen finns att läsa på Orust kommuns hemsida. Vi informerar vårdnadshavarna om planen vid utvecklingssamtal, inskolning, och vårdnadshavarmöte. Vårdnadshavarna är också delaktiga genom det dagliga samtalet vid hämtning och lämning. Varje år skickas det ut en enkät där vårdnadshavarna har möjlighet att utvärdera förskolans verksamhet.

Personalens delaktighet

Planen genomsyrar hela vår utbildning på förskolan och är en naturlig del av vårt systematiska kvalitetsarbete.

Utvärdering och uppföljning av planen

Planen följs upp och utvärderas regelbundet i det systematiska kvalitetsarbetet med barnen genom reflektion, samtal och observationer. Alla pedagoger i arbetslaget är involverade i detta arbete. Vårdnadshavarna är delaktiga genom information om detta arbete på vårdnadshavarmöte och utvecklingssamtal. Detta arbete är en del i vårt systematiska kvalitetsarbete som sker kontinuerligt.

Ansvarsfördelning

Personalen i förskolan ska:

- Stå för de grundläggande värden som anges i skollagen och förskolans läroplan
- sätta sig in i planen, *främja, förebygga, upptäcka och åtgärda: arbete mot trakasserier och kränkningar*, och utifrån sin yrkesroll arbeta för att målen uppnås
- ha förståelse för att barns identitetsskapande påverkas av hur vuxna pratar om och med barnen i verksamheten
- ta ansvar för att förskolan tillämpar ett demokratiskt arbetssätt som främjar alla barns lika rättigheter och där barnen i verksamheten är delaktiga i sin utbildning.

Rektor i förskolan ska:

- Avsätta tid för fortlöpande kollegiala reflektioner och normkritiska dialoger
- se till att planen upprättas och förankras hos alla som arbetar på förskolan
- följa upp, utvärdera och upprätta den årliga planen
- se till att planen genomsyrar hela förskolans utbildning och att arbetet sker kontinuerligt och är en del av vårt systematiska kvalitetsarbete.

Lagar och styrdokument som ligger till grund för detta arbete

Barnkonventionen

Barnkonventionen sätter fokus på barnets perspektiv och rätt till utveckling. Det är en lag som ger alla barn, oavsett bakgrund, rätt att komma till tals och behandlas med respekt. I beslut och åtgärder ska barnets bästa alltid beaktas.

Diskrimineringslagen

Med denna lag motverkas diskriminering samt främjas lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Skollagen

Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn. Huvudmannen ska dessutom se till att det varje år upprättas en plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Läroplan för förskolan, Lpfö-18

Alla som arbetar i förskolan ska aktivt arbeta för att inga barn i förskolan ska bli utsatta för diskriminering eller kränkande behandling.

Utbildningen ska utgå från det som bedöms vara för barnets bästa. Barnen har rätt att få vara delaktiga i sin utbildning och få vetskap om sina rättigheter.

Definitioner

Diskriminering

Innebär att ett barn eller vuxen missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som

diskriminerar. I förskolan är det huvudman eller personal som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

Den 1 januari 2015 utökades skyddet för personer med funktionsnedsättning genom att *bristande tillgänglighet* infördes i diskrimineringslagen som en form av diskriminering.

Skyddet avser situationer när en person med funktionsnedsättning missgynnas därför att skäliga åtgärder för tillgänglighet inte vidtagits.

Kränkande behandling

Är ett agerande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker barns värdighet. Trakasserier och kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. De kan vara synliga och handfasta likaväl som dolda och subtila. De kan utföras inte bara direkt i verksamheten utan även via telefon och internet. Trakasserier och kränkande behandling kan tex uttryckas genom nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjligande eller fysiskt våld. Kränkningar kan även handla om att frysa ut eller hota någon. Kränkande behandling kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiskt återkommande.

Förskolans personal måste ibland tillrättavisa ett barn för att skapa en god miljö för hela barngruppen. En befogad tillrättavisning är inte en kränkning i lagens mening, även om barnet i fråga kan uppleva det som kränkande.

Trakasserier

Är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Om någon ur personalen utsätter ett barn för trakasserier benämns det diskriminering.

Mobbning

Begreppet mobbning finns inte i skollagen. I dagligt tal används begreppet om någon utsätts för kränkande behandling vid upprepade tillfällen.

Vid diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är det upplevelsen hos den som blivit utsatt som är grund för om en utredning ska göras.

Diskrimineringsgrunderna, definitioner och förskolans mål

Lagstiftningen som infördes 2017 stärktes ytterligare då samtliga sju diskrimineringsgrunder ska inkluderas i det förebyggande och främjande arbetet.

Kön

Begreppet kön innebär att någon är man eller kvinna. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar också personer som planerar att ändra eller ändrat sin könstillhörighet.

Förskolans mål

All personal på förskolan ska verka för att flickor och pojkar ska ha lika stort inflytande i utbildningen utan att begränsas av traditionella könsroller. Alla ska ha lika möjligheter utifrån sin egen förmåga och identitet och inte baserat på kön. De regler som vi har på förskolan ska vara lika för alla barn så att vi skapar en trygg miljö för dem i utbildningen.

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses att någon inte definierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Begreppet omfattar dels en persons mentala eller självupplevda könsbild, dels hur någon uttrycker det som kan kallas personens sociala kön, tex. genom kläder, kroppsspråk, smink eller frisyr.

Förskolans mål

All personal på förskolan ska arbeta på ett sätt som är normkritiskt. Med ett normkritiskt perspektiv synliggörs och problematiseras normer som utgör föreställningar om hur en människa bör leva. Detta förhållningssätt gör att vi blir medvetna om normer som skapar maktskillnader och först då kan vi bli normmedvetna och välja att göra på nya sätt i mötet med andra människor. Det ska kännas naturligt för alla barn att klä sig som de vill, leka vad de vill och ta den roll de önskar.

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas en individs nationella och etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Förskolans mål

Alla barn på förskolan ska få möjlighet att skapa förståelse för olika människors levnadssätt och kulturer. Barnen ska få känna sig trygga i sin egen etniska identitet.

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga. Det kan vara till följd av en skada eller sjukdomar som fanns vid födseln, har uppstått senare eller förväntas uppstå. Det är något som en person har inte något som en person är.

Förskolans mål

All personal på förskolan ska sträva efter att skapa en miljö som är tillgänglig för alla barn och skapa och organisera en tydlig vardag i verksamheten för att möjliggöra så att alla kan vara delaktiga och känna sig trygga.

Religion eller annan trosuppfattning

Med religion avses religiösa åskådningar som ex. hinduism, judendom, islam och kristendom. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller samband med religiös åskådning, till ex. buddism, ateism och agnosticism. Politiska åskådningar och etiska eller filosofiska värderingar omfattas inte av begreppet.

Förskolans mål

All personal ska ge alla barn möjlighet att få ta del av olika traditioner som finns i vårt samhälle för att skapa ett intresse och nyfikenhet. Vi ska skapa en normalisering för olika religioner som förekommer i vår barngrupp.

Sexuell läggning

Lagen definierar sexuell läggning som homosexuell, heterosexuell och bisexuell läggning.

Förskolans mål

All personal ska sträva efter att alla barn ska ha vetskap om att kärlek är upp till en själv och att man får vara kär i vem man vill och att alla relationer är accepterade. Alla barn och vårdnadshavare som kommer till vår förskola ska känna sig inkluderade och att vi inte värderar någons sexualitet.

Ålder

Ålder innebär uppnådd levnadslängd. Alla människor oavsett ålder omfattas av lagens skydd mot diskriminering.

Inom bland annat förskolan får man behandla barn olika utifrån ålder, dvs. dela in dem i grupper.

Förskolans mål

All personal skapar miljöer som är anpassade för alla barn på förskolan oavsett ålder. Vi utgår från att alla barn är kompetenta bara de får rätt förutsättningar och hjälp i den dagliga utbildningen.

Syftet med planen

Syftet med denna plan är att främja barns lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Syftet är också att vi i verksamheterna ska bedriva ett målinriktat arbete för att främja barnens lika rättigheter och möjligheter samt att aktivt arbeta för att förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling.

Förskolornas övergripande mål med planen

Vårt mål är att varje barn ska få rika möjligheter att utvecklas. Vi ska aktivt utveckla ett klimat som uppmuntrar varje barn och varje vuxen att uttrycka sin identitet och bli respekterad för den man är. Barnen ska känna sig delaktiga i utbildningen där deras tankar och idéer tas tillvara i den dagliga utbildningen i förskolan. Förskolan ska vara en plats där barn och vuxna känner sig trygga och sedda och där det är roligt, meningsfullt och utvecklande att vara. Förskolan ska präglas av öppenhet och förtroende mellan barn, personal och vårdnadshavare. Ingen ska riskera att bli utsatt för diskriminering eller kränkande behandling. De vuxna som arbetar på förskolan har ett stort ansvar som förebild av goda värderingar.

Främjande arbete

Det främjande arbetet utgår från förskolans demokratiska värderingar och respekt för de mänskliga rättigheterna som är den del av förskolans uppdrag enligt Lpfö – 18 (förskolans läroplan). I förskolan ska vi arbeta med att stärka de positiva förutsättningarna och riktar sig till alla barn och bedrivs kontinuerligt utan förekommande anledning.

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet syftar till att skapa en trygg förskolemiljö och stärka respekten för allas lika värde och minimera riskerna för diskriminering, kränkande behandling och trakasserier.

Kartläggningen av det förebyggande arbetet

Kartläggningen av det förebyggande arbetet sker i fyra steg:

Undersöka

- Förskolan genomför regelbundet trygghetsvandringar där pedagogerna tillsammans med barnen ser över vår miljö både inne och ute.
- Samtal med vårdnadshavare sker dagligen i verksamheten och vid utvecklingssamtal.
- Pedagogerna på förskolan undersöker genom observationen och reflektioner utifrån vårt systematiska kvalitetsarbete och vårt dagliga arbete i verksamheten.

Analysera

- Pedagogerna analyserar tillsammans det som undersökningarna visar, vilka risker och hinder som upptäckts.

Åtgärda

- Utifrån våra analyser skapar vi de åtgärder som behöver göras i verksamheten för att förebygga diskriminering och främja allas lika rättigheter och möjligheter.

Följa upp och utvärdera

- Detta arbete ska genomföras, följas upp och utvärderas löpande enligt förskolornas gällande rutiner i vårt systematiska kvalitetsarbete.

Både det främjande och förebyggande arbetet ska anpassas utifrån barnens ålder och den aktuella förskolan.

Policy

Det skall råda nolltolerans mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i vår förskola.

Rutiner för att tidigt upptäcka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

- Vi ska vara lyhörda och härvarande vuxna i alla situationer på förskolan.
- Personalen ska vara uppmärksam på kännetecken hos barn och personal till exempel ledsen/ nedstämd, har inga kompisar, vill inte gå till förskolan.
- Att all personal har en gemensam grundsyn om vad som är diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det är viktigt att föra regelbundna diskussioner kring detta både i arbetslagen och på APT.
- Personalen på förskolorna ska ha ett nära samarbete med vårdnadshavarna.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

I skollagen (2010:800) står det att personalen i förskolan har skyldighet att anmäla till rektor om de får kännedom om att ett barn anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i förskolan. Rektor är i sin tur skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Vårdnadshavarna blir kontaktade och huvudman är skyldiga att skyndsamt utreda omständigheterna kring situationen – genom delegation är det rektor på varje förskola som utreder händelsen.

Orust kommuns arbetsgång för anmälan och utredning

Anmälan

I Prorenata hanteras:

- Barn som kränker barn

I KIA hanteras:

- Kränkningar av personal

Arbetsgång

